

NATIONAAL EXPERTISECENTRUM TABAKSONTMOEDIGING

onderdeel van het Trimbos-instituut

Nieuwsbrief Tabaksontmoediging | Nummer 1 | 2020

- [Column](#)
- [Onderzoek en projecten](#)
- [Beleid](#)
- [Media](#)
- [Agenda](#)

Column

Toekomstbestendige zorg en ondersteuning bij stoppen-met-roken

Hicham Hamiddane, programmamanager bij het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, schrijft in deze column over de maatregelen en plannen in het jaar 2020 om roken verder terug te dringen.

Onderzoek en projecten

The Lancet over de strijd tegen tabak

Drie onderzoeken **evalueren maatregelen ter vermindering van tabaksgebruik**.

- Engels onderzoek naar het effect van het verbod uit 2015 op **roken in privé-voertuigen** in aanwezigheid van kinderen vindt geen significant effect op het aantal kinderen dat in de auto wordt blootgesteld aan tabaksrook, en ook niet op de prevalentie van respiratoire aandoeningen.
- De aanzienlijke verhoging van de **tabaksaccijnzen in Australië** lijkt een positief effect te hebben gehad op de rookprevalentie, ook in groepen met een lage sociaal-economische positie.
- Een systematische review toont aan dat individuele gedragsinterventies bijdragen aan succesvol stoppen met roken, maar dat aanpassing van deze **interventies naar de sociaal economische positie** van de roker geen duidelijke meerwaarde heeft.

Vitamine E acetaat geassocieerd met EVALI

In de zoektocht naar de oorzaken van de uitbraak in de VS van EVALI (*electronic-cigarette, or vaping, product use-associated lung injury*) in 2019 is in **94 procent van de onderzochte cases vitamine E acetaat aangetoond**, een stof die vaak wordt toegevoegd aan e-vloeistoffen met THC. Bij de EVALI-patiënten zijn onder andere diffuse alveolaire schade, acute fibrineuze pneumonitis en organiserende pneumonie beschreven. De uitbraak heeft een grote **gevolgen**.

Extra gezondheidsrisico's bij roken EN dampen

Zelfrapportage bevolkingsonderzoek in de Verenigde Staten naar chronische longziekten (COPD, chronische bronchitis, longemfyseem of astma) toont niet alleen aan dat het gebruik van e-sigaretten een onafhankelijke risicofactor is voor het ontstaan van longziekten, maar ook dat **gelijktijdig gebruik van tabaksproducten en e-sigaretten** nóg grotere gezondheidsrisico's veroorzaakt dan gebruik van slechts één van de twee.

Eindspel tabak in Australië: een simulatiestudie

Om de rookprevalentie te laten dalen zijn aanvullende maatregelen om **stoppen met roken te bevorderen** waarschijnlijk succesvoller dan interventies die zich uitsluitend op preventie richten.

Hollandse Nieuwe

Anne Buitenhuis (UMCG) deed onderzoek waaruit blijkt dat het betrekken van de niet-rokende partner bij het maken van een plan voor een stoppen-met-roken poging niet tot meer succesvolle pogingen leidt.

Dirk-Jan van Mourik (Maastricht University) vond dat gezondheidswaarschuwingen in de vorm van afbeeldingen op sigarettenpakjes de kennis over de gezondheidsrisico's verhogen.

Eefje Willemse (Trimbos-instituut) verkende het rookbeleid in de kinderopvang en vond dat de meeste kinderdagverblijven (86%) een geheel rookvrij buitenterrein hebben.

Eefje Willemse (Trimbos-instituut) maakte een overzicht van de stoppen-met-roken interventies voor jongeren tot 20 jaar en wat we weten over de effectiviteit daarvan.

Floor van den Brand (Maastricht University) heeft onder werknemers van bedrijven onderzocht wat er nodig is om hen te laten stoppen met roken en of een financiële stimulans hierbij helpt.

Jeroen Bommelé (Trimbos-instituut) heeft een factsheet uitgebracht welke werkgevers voorziet van een wetenschappelijke onderbouwing voor het rookvrij-beleid binnen hun organisatie.

Jeroen Bommelé (Trimbos-instituut) schreef een factsheet met de kerncijfers uit 2018 over roken, stoppen met roken en het gebruik van elektronische sigaretten.

Jeroen Bommelé (Trimbos-instituut) publiceerde een overzicht met de werkzame elementen van gemeentelijk tabaksbeleid.

Kris Mooren (Spaarne Gasthuis) onderzocht de attitude van longartsen tegenover het rookgedrag van hun COPD-patiënten.

Leonieke Breunis (Erasmus MC) stelt dat het aanbieden van beloningen om te stoppen met roken tijdens de zwangerschap negatieve consequenties kan hebben, zoals vrouwen die gaan roken om voor de beloningen in aanmerking te komen.

Marc Willemsen (Trimbos-instituut) analyseert waarom het belangrijk is dat er een wettelijk maximum komt voor het aantal sigaretten in een pakje.

Marieke van Aerde (Trimbos-instituut) heeft een factsheet gepubliceerd waarin de stand van zaken van stoppen-met-roken beleid bij verloskundig samenwerkingsverbanden in kaart is gebracht.

Thomas Martinelli (IVO) heeft onderzocht dat er meer succesvolle stoppen-met-roken pogingen zijn bij vrijwilligers die zichzelf laten opsluiten in het Stoptoberhuis in vergelijking met een controlegroep die thuis probeerde te stoppen met roken.

Uit onderzoek van de **Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit** bleek dat 59% van de 17-jarige testkopers tabak kon kopen.

Lopende zaken

De **Alliantie Nederland Rookvrij** roept gemeenten op zich aan te sluiten bij de Rookvrije Generatie. Ruim 100 gemeenten zetten zich reeds actief in voor een Rookvrije Generatie; de ambitie is om dit aantal in 2020 te vermeerderen naar 250.

Tijdens het NNvT congres 2020 zal voor de tweede keer de **Nationale Tabaksontmoediging Onderzoeksprijs** uitgereikt worden aan een jonge onderzoeker voor een recent gepubliceerd artikel. Kandidaten kunnen nog tot 15 januari 2020 worden voorgedragen.

In de startblokken

Voor het implementatieproject "Lokale zorgpaden SMR" van het Trimbos-instituut worden er teams in de regio gezocht bestaande uit zorgverleners uit de 0e en 1e lijn. De bedoeling is dat de lokale ketensamenwerking rondom SMR (verder) kan worden versterkt tot een integrale, sluitende keten, die aansluit op de nieuwe Zorgstandaard Tabaksverslaving. Het eindresultaat is een zorgpad stoppen met roken. Voor meer informatie en/of deelname kunt u contact opnemen met Fien Huige via fhuige@trimbos.nl.

Beleid

Tweemaal verhoging tabaksaccijns in 2020

Als maatregel uit het Nationaal Preventieakkoord stijgt de **prijs voor een pakje sigaretten** vanaf 1 april 2020 met 1 euro, bovenop de accijnsverhoging van 14 cent op 1 januari 2020. Ook voor een pakje shag stijgen de prijzen: vanaf 1 januari met 35 cent en vanaf 1 april met 2,50 euro. Uiteindelijk wil de overheid de prijs van een pakje sigaretten verhogen tot 10 euro in 2023. Dit is onderdeel van het doel om in 2040 een rookvrije generatie te realiseren.

Stap voor stap rookruimte-vrij in 2022

Eind 2022 zullen **alle rookruimtes gesloten** zijn. In (semi)overheids- en openbare gebouwen sluiten de rookruimtes al in 2021. In 2022 volgt het bedrijfsleven.

VS: pas vanaf 21e tabak en e-sigaretten, zónder lekker smaakje

Na de **verhoging van de leeftijdsgrens** voor verkoop van tabak en e-sigaretten naar 21 jaar (eind december 2019) hoopt de Food and Drug Administration (FDA) in de VS de populariteit van de e-sigaret onder jongeren nog verder in te perken. Binnenkort zal

ook productie, distributie en verkoop van e-sigaretten met **lekkere smaakjes verboden** zijn. In de staat California is voorgesteld om **alle smaakstoffen** voor e-sigaretten te verbieden.

Nieuw-Zeeland: pakje sigaretten ruim 24 euro

Ook de **Nieuw-Zeelandse tabaksaccijnzen zijn verhoogd** met als doel het verminderen van de rookprevalentie. Een pakje sigaretten kost sinds 1 januari 40 Nieuw-Zeelandse dollar; dit is omgerekend ruim 24 euro voor één pakje en ongeveer 1,20 euro voor één sigaret. Doel van de overheid is **minder dan 5% rokers in 2025**. Volgens de **meest recente onderzoeken** (2018/2019) rookt momenteel 14,2% van de volwassen Nieuw-Zeelanders.

Media

Verslavingsartsen op stoppen-met-roken poli

Vanaf begin januari kunnen tabaksverslaafde longpatiënten in het Wilhelmina Ziekenhuis in Assen worden **geholpen door een verslavingsarts** op de stoppen-met-rokenpoli. Begeleiding door een verslavingsarts is nog nergens anders gerealiseerd voor patiënten met een rookverslaving omdat het (nog) niet wordt vergoed door verzekeraars.

Daling rokers met 1% bespaart 650 miljoen euro zorgkosten

Een daling van het aantal rokers met 1 procentpunt levert voor Nederland een besparing van de zorguitgaven op van 650 miljoen euro per jaar. Onderzoekers hebben berekend **hoeveel zorgkosten** er worden gemaakt in verschillende Nederlandse wijken met verschillende prevalenties in onder andere roken en lichaamsbeweging, en deze cijfers met elkaar vergeleken.

Menthol-inlegkaarten als reactie op verbod op mentholsigaretten

In zowel Nederland als Groot-Brittannië geldt vanaf 20 mei 2020 een **verbod op mentholsigaretten**. Een vloeipapierfabrikant heeft daarom kaartjes ontworpen die je in een pakje sigaretten of shag kunt stoppen, zodat de **tabak naar menthol gaat smaken**. Het is nog niet duidelijk of het verbod op mentholsigaretten ook voor menthol-inlegkaarten zal gelden.

Is de e-sigaret een gateway naar tabak?

Teun van de Keuken van de Monitor onderzocht de stelling dat de e-sigaret een opstap is om nicotine te gaan gebruiken en tabak te roken.

Agenda

Binnenlandse bijeenkomsten

Op dinsdag 21 januari 2020 wordt het (uitgestelde) **lunchwebinar Rookvrij zonder gedoe** gehouden.

Het **NNvT** congres vindt op 14 februari 2020 in Utrecht voor de zesde keer plaats. Dit is *de* bijeenkomst voor het uitwisselen van nieuwe onderzoeksresultaten op het brede terrein van tabaksonderzoek.

De (herhaling) van de [nascholing 'E-sigaret en verhitte tabak'](#) voor leden van het Kwaliteitsregister Stop met Roken vindt plaats op 17 februari 2020, Trimbos-instituut, 15:00-19:15 uur.

Het [KNMP Voorjaarscongres 2020](#) met als thema 'Longen' zal op 10 maart 2020 plaatsvinden in het Beatrix Theater te Utrecht.

Donderdag 12 maart 2020: Save the date! voor de gratis bijeenkomst over stoppen met roken voor kwetsbare rokers: [De wijk in! Zo bereik je de kwetsbare roker](#). Voor welzijnswerkers, verpleegkundigen, praktijkondersteuners, stoppen met roken coaches, GGD medewerkers, sportcoaches, leefstijlcoaches, verzekeraars of gemeenten, bestuurders en alle andere geïnteresseerden. Georganiseerd door Amsterdam UMC, Stichting ANR, FNO Zorg voor kansen, IVO, Pharos expertisecentrum gezondheidsverschillen en het Trimbos-instituut. 13.30-17.00 uur in Utrecht. Programma en locatie volgen spoedig.

Op 13 maart 2020 vindt in Ede het [Congres 55+ en verslaafd; hoe verder?](#) plaats, wat zich richt op stoornissen in het gebruik van alcohol en andere middelen zoals nicotine en opiaten bij ouderen.

[11th Annual Congress on Pulmonology & Respiratory Medicine](#), 18 en 19 maart 2020, Amsterdam.

Op 11 mei 2020 is er een nieuwe nascholing voor leden van het Kwaliteitsregister Stop met Roken, over de praktische invulling van Stoppen met roken begeleiding. Pauline Dekker en Pauline Haasbroek beantwoorden de vragen van de aanwezigen in de zaal. Trimbos-instituut, 15:00-19:15 uur. Opgeven bij Monique van Amstel: mamstel@trimbos.nl.

[Symposium COPD, van eerste sigaret tot palliatieve zorg](#), 11 juni 2020, Congrescentrum De Reehorst, Ede.

Buitenlandse bijeenkomsten

[7th International Workshop on lung Health](#), 16-18 januari, Praag, Tsjechië.

[8th European Conference on Tobacco and Health \(ECToH\)](#), 19-22 februari 2020, Berlijn, Duitsland.

[SRNT 26th Annual Meeting](#), 11-14 maart 2020, Hilton New Orleans Riverside, New Orleans, VS.

[SRNT-Europe 20th Annual Conference](#), 17-19 september 2020, Lausanne, Zwitserland.

[World Congress on Tobacco and Smoking Cessation](#), 12-13 oktober 2020, Sydney, Australië.

De volgende nieuwsbrief verschijnt...

25 februari 2020.

Gastredacteurs

Sanjula Singh, Bette Zijp en Bas Wolf zijn gastredacteurs bij deze editie van de nieuwsbrief. Zij studeren Geneeskunde aan de Universiteit van Utrecht.

Redactie:

Esther Croes
Toine Ketelaars
tabaksontmoediging@trimbos.nl

www.trimbos.nl
www.rokeninfo.nl

Volg ons op twitter

[Disclaimer](#) | [Privacy statement](#) | [Afmelden](#) | [Doorsturen](#)

copyright © Trimbos-instituut 2016